

Любомира Тхір

Стаття надрукована в *Благовісті* нр 11 (323) 2017

До 20-ліття від дня надання імені Лесі Українки Початковій школі нр 8 в Бартошицях

Лесина школа у Бартошицях

«Колесо життя крутиться – журбу змінює радість» - говорить тамільське прислів'я. Так як у житті кожної людини свій шлях, у якому радісні і сумні хвилини, так і у функціонуванні кожної української школи появляються злети і падіння. Щоб лише тих останніх було якнайменше.

Нинішня реформа шкільництва у Польщі, яка в загальному полягає, між іншим, в ліквідації гімназій, спричинилася до цього, що наша школа, яка функціонувала як Комплекс шкіл з українською мовою навчання у Бартошицях в роках 1999-2017, в якому функціонувала початкова школа і гімназія та відділ садочка, знову стає початковою школою з українською мовою навчання, так як у її витоках.

«Лесина школа у Бартошицях» - так популярно від 20-ти років називають нашу школу, отже від моменту, коли на сьомому році існування, 4 жовтня 1997 року, вона отримала ім'я Лесі Українки, геніальної письменниці, що частину своєї багатогранної творчості присвятила дітям. І так, як поетеса Леся Українка своєю життєвою поставою показала незламність і силу духа mimo життєвих негараздів пов'язаних і з особистим, і державно-політичним життям України, так і весь вчительський колектив у Бартошицях сильний своєю одностайністю у вихованні молодого покоління бартошицької землі у пошані до рідної мови, української культури та історії. І так як в житті людини, так і в історії школи були важкі моменти, то все-таки ми вистояли і зберегли мету та ідею, для яких 27 років тому була заснована бартошицька школа.

Нині українська школа у Бартошицях може гордитися багатьма успіхами так на навчальній як і виховній нивах.

Завдяки ідейним і відданим вчителям учні отримують ґрунтовні знання, розкривають свої здібності і таланти. Школа гордиться високим рівнем навчання, про що кожного року засвідчують результати державних екзаменів та навчальна додана вартість (приріст знань учнів), а також велика кількість лауреатів і фіналістів у престижних воєводських предметних конкурсах. Тільки у минулому навчальному році 2016/2017 наші учні взяли участь у 38-ти предметних конкурсах на різних рівнях, 13-ти

спортивних конкурсах і змаганнях та 18-ти художніх конкурсах на всепольському, воєводському, повітовому, регіональному, міському та шкільному рівнях. Підготовка та участь у конкурсах створює для кожного школяра можливість розвитку зацікавлень та поглиблення знань та умінь, а кожна перемога дає багато вдовolenня учням, батькам та вчителям.

На особливу увагу заслуговують успіхи наших учнів у воєводських предметних конкурсах, організованих Вармінсько-Мазурським куратором освіти в Ольштині. Наша школа тільки у 2016/2017 навчальному році посіла аж 5 звань лауреатів та 8 фіналістів. Як на невелику школу – результат дуже великий. Усі ми гордимось досягненнями наших школярів.

Деякі українці стереотипно вважають, що в школі з українською мовою навчання важко вивчати інші мови, а надмірне спілкування українською мовою не дозволить дитині правильно вивчати польську мову. І часто з цього приводу не посилають дітей в українські школи. Бартошицькі учні та вчителі заперечують такі ствердження та думання, а своїми результатами доводять, що володіючи українською мовою, досконало можеш вивчати і спілкуватися іншими мовами.

І так аж три шестикласниці і один гімназист стали лауреатами конкурсу з польської мови. До речі, в бартошицькому повіті звання лауреата здобуло 5 учнів на рівні початкової школи – з чого 3 звання належать нашим ученицям. А додатковий привід до гордості такий, що одна з учениць виявилася ще й найкращою у воєводстві – на 50 можливих балів отримала аж 49.

У воєводському конкурсі з російської мови з трьох учасників конкурсу – двоє стало фіналістами.

Не меншими результатами можемо пишатися в дисципліні суспільствознавства. Усіх семеро гімназистів стали призерами: двох - лауреатами, а четверо - фіналістами. Вони проявили велике зацікавлення справами загальносвітовими та проблемою польського суспільства зокрема.

Усі лауреати були звільнені із державних квітневих екзаменів із відповідних предметів, а на сертифікаті про закінчення Гімназії № 3 з українською мовою навчання в Бартошицях отримали 100 відсотків за знання з даного предмета.

Лесина школа реалізує дуже важливі завдання спрямовані на формування особистості та розвиток національної ідентичності молодого покоління українців. Цьому служать уроки української мови, історії та географії України, а також інші форми

праці з учнями, а саме: майстер-класи української народної творчості, конкурси присвячені українській тематиці, навчальні екскурсії українськими місцями у Польщі, незабутні поїздки в Україну, зустрічі з особистостями українського світу культури, позаурочні заняття співу і танців.

Гордістю школи є хор «Лісова пісня», який від початку свого існування (26 років) популяризує українську дитячу пісню на численних культурних заходах, під час дитячих та міжнародних фестивалів, святах національних меншин та оглядах художньої творчості в регіоні та у всій Польщі. Діти виступають перед достойними особами, які відвідують школу, дають концерти в Україні, а у конкурсних переглядах постійно займають призові місця.

Від 2007 року діє вокально-інструментальна група «Дар любові», в якій свої музичні таланти розвивають наймолодші учні школи, що своєю щирою піснею дарують любов усім, хто їх слухає. Діти свою працю поєднують з молитвою. Ансамбль бере участь у релігійних торжествах, патріотичних заходах, художніх переглядах, серед яких відомі Архиєпархіальний огляд релігійної творчості у Гурові Ілавецькому, Регіональний перегляд коляд, вертепів і щедрівок у Венгожеві та Воеводський перегляд малих театральних форм у Бартошицях.

Від 2014 року в школі активно діє гурт «Водограй», який присутній на усіх заходах присвячених Тарасові Шевченку, Лесі Українці, вшануванні жертв Майдану, Голодомору, а останнім часом у благодійних концертах для хворих дітей та українською піснею дає розраду пораненим у війні на сході України військовим, які перебувають у реабілітаційних центрах у Польщі.

Вагомий внесок у розвиток українського культурного життя бартошицької землі мали також художні ансамблі, члени яких є вже сьогодні випускниками школи, а саме: вокальний гурт «Кобза», тріо «Сонечко», тріо «Веселинка» та танцювальний ансамбль «Барвінок».

Сьогодні школярі мають багато можливостей розвивати свої здібності і таланти. Журналістські вміння учні розвивають, готуючи українські передачі на Радіо «Ольштин» та циклічно видаючи шкільну газетку «Відлуння з глибини серця».

Під час занять у гуртку Польського червоного хреста діти і молодь вчаться надавати першу медичну допомогу, організують благодійні заходи та ведуть волонтерську діяльність. Зате у Повітовому чемпіонаті першої медичної допомоги кожного року стають на подіум за свої знання і вміння із цієї дисципліни.

Акторські здібності школярі розкривають у театральному гуртку «Плеяда». Спортивні гуртки створюють багато можливостей фізичного розвитку дитини. Зате

члени шкільного самоврядування активно включаються у навчально-виховну та культурну роботу школи.

Досягненням школи є проведення державного проекту «Цифрова школа» у 2013 році та Національної програми розвитку читання у 2016 році, завдяки яким ми отримали 22 ноутбуки та інше обладнання і збагатили бібліотеку у 110 нових книжок для дітей і молоді.

Наша школа відома у Польщі також як організатор багатьох заходів, які мають характер всепольський і стимулюють українських школярів і вчителів до більшої активності та інтеграції, наприклад: Всепольські конкурси малюнків «Тарас Шевченко – наш Приятель», «Іван Франко в моїх очах», Конкурс малих театральних форм «Я і малий театр» або Декламаторський конкурс української поезії в перекладі на польську мову «Пізнай наш Край».

Для збереження національної ідентичності дітей, молоді та вчителів необхідний також зв'язок з Україною, про яку діти вчать на уроках рідної мови, історії та географії, пізнають її красу під час мультимедійних презентацій та у музичній творчості.

Реальну поїздку в Україну можна було здійснити завдяки проектам польсько-українського обміну молоддю. Вперше в історії школи ми зреалізували такий проект на зламі жовтня і листопада 2007 р., відвідуючи Синьківську середню школу радехівського району, з якою до сьогодні підтримуємо тісну співпрацю. Слід тут згадати інші освітні заклади у Черкасах, Баштанці (миколаївська область), Львові, Сухополові (чернігівська область), з якими ми проводили обміни молоді. Досі ми провели 12 міжнародних проектів і 12 разів діти з України відвідали Вармію і Мазури, а наші учні подорожували по Україні та відвідували її чарівні місця. Навчальні поїздки мають не лише пізнавальний характер, але і дозволяють нав'язувати приязні з українськими ровесниками на довгі роки.

Лесина школа є не лише місцем, де діти вивчають мову предків, поглиблюють історичні знання та пізнають українську культуру і традиції, але також своєрідним центром української культури. Тут на різних патріотичних та культурних заходах зустрічається кілька поколінь українців, які після горезвісної депортаційної акції «Вісла» у 1947 році опинилися на вармінсько-мазурській землі.

14 жовтня 2017 року у Бартошицях ми святкували ювілей 60-ліття українських класів Педагогічного ліцею № 2 в Бартошицях та одночасно наш малий ювілей 20-ліття від дня надання імені Лесі Українки Початковій школі № 8.

Історія написала нам такий сценарій, що ці урочистості відбуваються у рік, коли відзначаємо сумну 70-ту річницю депортації українців із рідних земель. Коли робимо підсумки, як багато українців асимілювалося, забуло про своє походження, відреклося рідної батьківської мови.

Помимо певних негативних явищ ми сьогодні з гордістю можемо сказати, що засіяне зерно української освіти 60 років тому у Бартошицях дало добрі плоди у формі активної і багатогранної діяльності школи та українського середовища, а все це завдяки усім тим людям, які довгі роки не забули ким є і якого роду вони діти.

На шкільному прапорі, крім зображення постаті патронки школи, вишиті золотими буквами вислів поетеси: *Ні! Я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає...* Сьогодні ці слова додають нам сил для подолання тимчасових негараздів та наповнюють нас оптимізмом і вірою у краще життя і здійснювання своїх мрій далеко від духовної Батьківщини. А зацепленої у серці любові до усього, що рідне і близьке ніхто і ніщо не є в силі знищити.

Ми віримо в те, що Лесина школа надалі буде гордістю української громади у Польщі, а в її стінах чисельно плекатимуть рідну мову і українські традиції малята у садочку і учні восьмилітньої початкової школи із бартошицького регіону.